

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת מישל בוסקילה
אופיר כץ

פ/25/6625

הצעת חוק-יסוד : הממשלה (תיקון – כשירות שר וסגן שר)

1. תיקון סעיף 6 בחוק-יסוד : הממשלה¹ (להלן – חוק היסוד), בסעיף 6 –

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "ומי שטרם מלאו לו 21 שנים";

(2) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא :

"(ה1) מי שבידו סמכות שפיטה על פי דין, לרבות בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, לא יידרש, במישרין או בעקיפין, לבחון את סבירותה של החלטה על מינוי או על העברה מכהונה של שר."

2. תיקון סעיף 25 בחוק היסוד, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ב1) הוראות סעיף 6 יחולו גם על מינוי והעברה מכהונה של סגני שרים."

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה להסדיר באופן ברור את תנאי הכהונה של שרים וסגני שרים, ולחדד את גבולות הסמכות בין הרשויות השונות. מוצע לתקן את חוק-יסוד : הממשלה, ולהוסיף הוראה הקובעת כי רק מי שמלאו לו 21 שנים רשאי לכהן כשר. מטרתה של קביעה זו היא להבטיח כי בעלי התפקידים הבכירים ביותר בממשלה יהיו אנשים שהגיעו לבשלות ובגרות אישית מספקת, בבואם לשאת באחריות למגוון תחומי מדיניות והשפעה על חיי האזרחים. גיל 21 נתפס כנקודת האיזון המתאימה בין הזכות לבחור ולהיבחר ובין הצורך בשיקול דעת ובניסיון חיים מינימלי הנדרשים למילוי תפקיד שר.

כמו כן, מוצע להוסיף הוראה הקובעת כי בתי המשפט, לרבות בית המשפט העליון, לא יידרשו לבחון את סבירות ההחלטה למנות שר או להעבירו מכהונתו לאחר שהכנסת אישרה את המינוי. מטרת סעיף זה היא לחזק את עקרון הפרדת הרשויות ולהבטיח שהכרעות הנוגעות לזהותו והתאמתו של שר יישארו בתחום האחריות הפוליטית והציבורית של הממשלה והכנסת. הצעה זו מבוססת על ההנחה כי שאלת

¹ ס"ח התשס"א, עמוד 158.

המינוי של שר היא בראש ובראשונה הכרעה ערכית-ציבורית, הנתונה לפיקוח הכנסת ולא לשיפוט בית המשפט. בדרך זו נשמר האיזון בין הרשות השופטת ובין הרשות המבצעת ומובטח כי האחריות הציבורית למינויים תישאר בידי הנבחרים.

בנוסף, מוצע להבהיר כי הוראות אלו יחולו גם על סגני השרים, כך שהתנאים והכללים הנוגעים למינוי ולהעברה מכהונה יהיו אחידים לכלל נושאי השררה בממשלה. בכך מבקשת ההצעה למנוע פערים משפטיים ולהבטיח אחידות נורמטיבית שתתרום ליציבות הממשל ולבהירות במערך הארגוני של הממשלה.

באופן כולל, התיקון המוצע נועד להעמיק את האחריות השלטונית של הרשות המבצעת כלפי הכנסת והציבור, לשפר את הוודאות המשפטית בנוגע למינויים בממשלה ולחזק את עקרון האחריות הדמוקרטית תוך שמירה על האיזונים בין רשויות השלטון.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז באדר התשפ"ו (16.03.2026)